

МЕДИЧНА КАДЕМІЯ

№ 11 (508)
ГАЗЕТА ЗАСНОВАНА 1997 РОКУ
28 липня 2020 року

ТВОРЧЕ ЗМАГАННЯ

НАГОРОДИЛИ ПЕРЕМОЖЦІВ ОНЛАЙН-КОНКУРСУ «ВІРШ У ВИШИВАНЦІ»

З нагоди Дня вишиванки та з метою дотримання умов карантину студенти Тернопільського національного медичного університету імені Івана Горбачевського вшанували українські традиції за допомогою онлайн-конкурсу «Вірш у вишиванці». Творче змагання тривало понад два місяці. Таким чином ініціатори заходу надали можливість усім бажаючим взяти участь і креативно підійти до цього.

Головним правилом конкурсу було декламування віршованого твору у вишиванці. Кожен учасник надіслав своє відео на електронну пошту пресслужби ТНМУ. Всі відеозаписи конвертували в потрібний для соціальних мереж формат, робили репрезентації учасників, відстежували дотримання правил голосування. Підраховувала голоси пресслуж-

відбулося 13 липня на майдані Волі поблизу пам'ятника Данилові Галицькому.

За результатами конкурсу два перших місця отримали студенти з Індії та третє в української студентки, яка запропонувала вірш на гостру соціальну тему. Отже, перше місце має Шруті Анлі Бодже (588 голосів), друге – Санкеткумар Кірітбхаї Катхрія (559 голосів), третє – Олександра Божук (514 голосів). Зазначу, що Олександра вибрала доволі актуальну поезію та її посил до всіх глядачів отримав багато схвальних відгуків. Подарунок для власниці третього місця відправлено до її місця проживання кур'єрською поштою.

В інших учасників такі результати: Ванзара Міт – 422 голоси, Марія Кушнірук – 350 голосів, Аліна Голенко – 301 голос, Тетяна Бенедюк – 281 голос, Діана Сядачка – 274 голоси, Олеся Полуян – 238 голосів, Каріна Розайко – 217 голосів, Ашутос Ранган – 195 голосів, Анна Курій – 190 голосів, Рупеш Шарма – 175 голосів, Юлія Бандрівська – 168 голосів,

ба. Кожен творчий доробок був опублікований на YouTube-каналі Тернопільського медуніверситету та офіційних сторінок вишу у Фейсбуку та Інстаграмі. 30 червня після 21 години підраховали всі вподобайки за кожного учасника на всіх офіційних каналах, де були розміщені відео.

Учасники конкурсу вибирали вірш довільно та могли декламувати його будь-якою мовою, що дало можливість іноземним студентам продемонструвати поетичність їхньої рідної мови. Дехто з хлопців і дівчат представляв авторські вірші. Обов'язковою умовою для всіх був дрес-код – вишиванка.

Нагородження переможців конкурсу

Марія Смешкова – 161 голос, Катерина Давидяк – 153 голоси, Діана Галіаш – 109 голосів, Юлія Крикавська – 100 голосів.

Дякуємо всім конкурсантам за чесні змагання й гарне представлення поезій та популяризацію вишиванок. Просимо наділі всіх студентів відео з будь-яких подій та конкурсів надсилати лише в форматі тред4, адже для нас важливо, аби ви були представлені на всіх офіційних платформах ТНМУ.

Загалом всі вірші подарували неймовірні миті радості й краси в час карантину та екзаменів. Кожен учасник по-своєму є переможцем. Бажаємо всім подальших успіхів і творчого розвитку.

Яніна ЧАЙКІВСЬКА

СТУДЕНТИ: ПОГЛЯД ЗБЛИЗЬКА

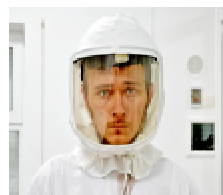
Ірина ДЕМАХ – студентка медичного факультету

Стор. 8

У НОМЕРІ

Стор. 2

ПНЕВМОШОЛОМ – ІННОВАЦІЙНА РОЗРОБКА КОМАНДИ НАУКОВЦІВ НАШОГО УНІВЕРСИТЕТУ

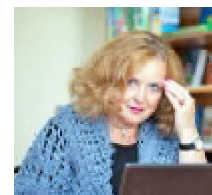
Задля ефективного захисту від небезпечних інфекційних агентів, у тому числі й від коронавірусу, команда науковців

ТНМУ ім. І.Я. Горбачевського розробила унікальний прототип мобільної системи респіраторного захисту органів дихання з позитивним припливом повітря.

Прототип немає аналогів у світі та представлений у вигляді пневмошолома з портативною системою подачі повітря й подвійною фільтрацією.

Стор. 4-6

ДОЦЕНКА ЛЕСЯ РОМАНЧУК: «ОБИРАЮЧИ ПРОФЕСІЮ ЛІКАРЯ, АПРІОРІ СТАЄШ НА БІК ДОБРА»

Медицина та літературна творчість – дві невід'ємні складові життя доцентки кафедри акушерства та гінекології №1 ТНМУ Лесі Романчук. Вона – авторка і співавторка 15 підручників з акушерства та гінекології для студентів вищих медичних навчальних закладів. Шанувальники ж художнього слова знають її як авторку серії популярних романів і низки поетичних збірок, що вирізняються емоційністю, ліризмом і глибиною переживань.

Медицина та літературна творчість – дві невід'ємні складові життя доцентки кафедри акушерства та гінекології №1 ТНМУ Лесі Романчук. Вона – авторка і співавторка 15 підручників з акушерства та гінекології для студентів вищих медичних навчальних закладів. Шанувальники ж художнього слова знають її як авторку серії популярних романів і низки поетичних збірок, що вирізняються емоційністю, ліризмом і глибиною переживань.

АКАДЕМІК МИХАЙЛО АНДРЕЙЧИН ОТРИМАВ ГРАМОТУ-БЛАГОСЛОВЕННЯ ВІД ПАПИ РИМСЬКОГО

Численний список подячностей та нагород академіка Національної академії медичних наук України, професора, заслуженого діяча науки та техніки України, завідувача кафедри інфекційних хвороб з епідеміологією, шкірними і венеричними хворобами ім. І.Я. Горбачевського Михайла Антоновича Андрейчина нещодавно пополнила ще одна, особлива грамота-благословення від Святішого Отця Франциска, Папи Римського. Апостольське благословення та слова вдячності за значні наукові здобутки на благо українського народу професор Михайло Андрейчин отримав з рук єпископа-помічника Тернопільсько-

Зборівського Теодора Мартинюка в день храмового празника парафії УГКЦ Матері Божої Неустанної Помочі м. Тернополя. В грамоті-благословенні, зокрема, йдеться: «Апостольське благословення Михайлу Андрейчину з нагоди його 80-ліття. Рівно ж своє благословення поширює на рідних та всіх близьких осіб, що єднаються в подяці Господові в цей сприятливий благословенний час у Вашому житті. Бажаю вам доброго здоров'я, духовного миру та усіх інших ласк».

Отримуючи Апостольське Благословіння, Михайло Антонович звернувся до владики зі словами щирої подяки: «Боголюбивий владико Теодоре! Сердечно

вдячний святішому Отцю Франциску Папі Римському, святій Церкві за високу нагороду та Апостольське благословіння його Святості за це високе привітання та оцінку моєї скромної праці. В міру своїх можливостей намагатимусь й надалі працювати на благо свого народу та його духовного зростання. Всі свої знання, досвід і вміння віддаватиму розвитку української медицини». На знак вдячності академік Михайло Андрейчин передав єпископу Теодору збірник своїх праць, присвячених роботі з пацієнтами, за понад 50-річну лікарську практику.

Лариса ЛУКАЩУК

ПНЕВМОШОЛОМ – ІННОВАЦІЙНА РОЗРОБКА КОМАНДИ НАУКОВЦІВ НАШОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Задля ефективного захисту від небезпечних інфекційних агентів, а також від коронавірусу команда науковців ТНМУ ім. І.Я. Горбачевського розробила унікальний прототип мобільної системи респіраторного захисту органів дихання з форсованим припливом повітря (концепт-модель пневмошолома), що немає аналогів у світі. Для вивчення рівня біологічного захисту запланована оцінка проникності системи та деяких її компонентів для вірусних, бактерійних і токсичних агентів.

Проблема профілактики інфікування коронавірусом залишається однією з найважливіших завдань сучасної медицини. За своїми масштабами, економічними збитками та прогнозованими соціальними наслідками пандемія стала подією, небаченою з часів минулого століття. Згідно з рекомендаціями ВООЗ найбільш поширеними заходами, спрямованими на запобігання зараження коронавірусною хворобою є соціальна дистанція, гігієна рук та органів дихання. При цьому складною проблемою залишається захист медичного персоналу та осіб, які змушені контактувати з інфікованими пацієнтами, в яких підтверджено наявність COVID-19.

Засоби індивідуального захисту обирають з огляду на характер взаємодії з пацієнтом і потенційний шлях інфікування. В медицині їх використовують для захисту слизових оболонок, дихальних шляхів, шкіри й одягу від контакту з інфекціями. Костюми, халати, маски, респіратори класу захисту FFP2, захисні окуляри, щитки та рукавички

повинні відповідати державним стандартам (Відповідність ДСТУ EN 14126:2008 та ДСТУ EN 13034:2017, ДСТУ EN 14605:2017, ДСТУ EN 14683:2014, ДСТУ EN 149:2017). Але, на жаль, застосування цих засобів не забезпечує повний захист від інфікування. Адже кожен п'ятий інфікований коронавірусом в Україні – медичний працівник. Здебільшого це спеціалісти, що виконують доаерозоль-генерувальні процедури: співробітники реанімаційних

мокостями, пневмокапюшони що використовують у лабораторіях 3-го та 4-го рівня біологічної безпеки при роботі з особливо небезпечними інфекційними агентами, що можуть призвести до смертельних захворювань.

Повітря через фільтр подається компресором у середину ізолювального скафандра та створює там позитивний тиск. За аналогічним принципом працюють респіраторні системи захи-

економічному сенсі є недоступним для вітчизняної системи охорони здоров'я. Натомість загальноживані засоби індивідуального захисту є далекими від ідеалу: дороге обладнання, тривалий процес екіпування, дискомфорт під час експлуатації (запотівання візерів, пересихання слизових оболонок, розвиток гіпоксії внаслідок тривалого використання тощо).

Задля ефективного захисту від небезпечних інфекційних агентів,

мою подачі повітря й подвійною фільтрацією.

Вперше система пневмошолома поєднує в собі низку істотних переваг та інноваційних рішень:

- швидке екіпування (до 20 секунд), що не потребує сторонньої допомоги, простота та доступність експлуатації;

- низька собівартість (порівняно з існуючими закордонними високотехнологічними засобами захисту);

- компактність і мобільність системи форсованої подачі повітря в контур, яка є складовою частиною шолому;

- компактність та мобільність системи фільтрації повітря в контур, що також є складовою частиною шолому;

- компактність і мобільність системи енергозабезпечення пневмошолома з можливістю гарячої заміни акумулятора;

- легкість, мобільність, ергономічність пневмошолома.

Таким чином інноваційна система захисту від потенційно небезпечних інфекційних агентів потребує розширеного дослідження задля подальшого вдосконалення та серійного виробництва. Широке клінічне впровадження системи респіраторного захисту органів дихання знизить ризик інфікування коронавірусом COVID-19 та відкриє нові можливості в боротьбі з пандемією.

**Андрій КОВАЛЬЧУК,
доцент ТНМУ**

і патологоанатомічних відділень, палат інтенсивної терапії. До групи ризику також входять працівники лабораторій, які виявляють у біоматеріалах наявність COVID-19.

Серед сучасних найбільш ефективних індивідуальних засобів захисту від інфекції вважають ізоляційні скафандри, пнев-

сту з протиаерозольним фільтром, ізоляційні засоби захисту з позитивним притоком повітря – пневмокапюшон, пневмокостюм. Але використання вищевказаних захисних засобів можливе в умовах спеціалізованих лабораторій з ізоляційними шлюзами та антисептичними аерозольними системами і в

у тому числі й від коронавірусу, команда науковців ТНМУ ім. І.Я. Горбачевського розробила унікальний прототип мобільної системи респіраторного захисту органів дихання з позитивним припливом повітря.

Прототип немає аналогів у світі та представлений у вигляді пневмошолома з портативною систе-

СПОГАД ПРО ВЧИТЕЛЯ

Минає 40 днів з часу, коли відійшов у вічність академік НАМН України, доктор медичних наук, професор, завідувач хірургії №3 НМУ ім. О.О. Богомольця, лауреат Державної премії (двічі), головний позаштатний спеціаліст МОЗ України за спеціальністю «хірургія» Петро Дмитрович Фомін.

Народився Петро Дмитрович Фомін 1939 року в Мордовії в селі Бабеєво Темниківського району у сім'ї службовців.

1956 року закінчив зі срібною медаллю школу в Темникові. Того ж року вступив на перший курс навчання Томського медичного інституту, який закінчив з відзнакою. Після закінчення інтернатури вступив у клінічну ординатуру при кафедрі госпітальної хірургії Томського ме-

дичної клініки, головного хірурга МОЗ України.

У серпні 1999 року я вперше переступив поріг клініки факультетської хірургії педіатричного факультету, яку на той час очолював член-кореспондент НАМН України, професор Василь Дмитрович Братусь, а професором кафедри працював П.Д. Фомін. На той час колектив кафедри займався проблемою надання хірургічної допомоги хворим з гострими шлунково-кишковими кровотечами. Вперше в Україні було зорганізовано центр шлунково-кишкових кровотеч на базі центральної міської комунальної лікарні міста Києва. Вперше на практиці в клініці застосували ендоскопічний гемостаз з моніторингом і впровадили в практику нові методи пілоро- та дуоденопластики гострокровоточивих виразок. Використовуючи органозберігальні та органощадні операції в практиці, вдалося знизити післяопераційну та загальну летальність серед хворих шлунково-кишковими кро-

Петро ФОМІН – першокурсник медінституту (1956 р.)

дичного інституту, яку на той час очолював відомий хірург зі світовим іменем, професор Андрій Григорович Савіних, який був одним з організаторів першого онкологічного центру в Сибіру. Сагітальна діафрагмальна круротомія за Савіних – видатне досягнення в хірургії, за словами С.С. Юдіна.

Під керівництвом академіка А.Г. Савіних і професорки В.С. Рогачової Петро Дмитрович формувався як хірург широкого діапазону діяльності. Опановує операційні тонкощі та особливості виконання операцій на грудній клітці, екстирпації та пластики стравоходу, операції на шлунку й кишківнику. З серпня 1970 року Петро Дмитрович Фомін з професоркою В.С. Рогачовою на запрошення Міністерства охорони здоров'я України переїжджає до Києва.

За цей час Петро Дмитрович Фомін пройшов шлях від асистента хірургічної клініки інституту О.О. Богомольця до професора, завідувача кафедри хірур-

Петро ФОМІН з дружиною Тамарою

вотечами на 25 відсотків. Операції в клініці проводили практично цілодобово – 3-4 операційних бригади. Мені в той час, як молодому клінічному орди-

проводив особисто в рентгенологічному кабінеті.

Обходи в реанімаційному відділенні розпочинав з ургентної клінічної лабораторії, а при огляді пацієнта в післяопераційній палаті Петро Дмитрович міг дати розпорядження про дальший хід лікування в післяопераційному періоді.

Особлива риса характеру Петра Дмитровича – це доброта та безкорисливість. До пацієнта в післяопераційній палаті він звертався «миленькая» або «мой милый человек». Особливо вражали мене його почуття снівського обов'язку у ставленні до батьків, які дали йому життя, мами Анни Яківни та батька Дмитра Осиповича, яких він зі

Державну премію України в галузі науки та техніки Петрові ФОМІНУ вручав президент НАН України Борис ПАТОН (1990 р.)

своє сім'єю провідував, приїжджаючи в гості, допомагав по господарстві.

Не знаю, як склалася б моя професійна доля, якщо б не академік Василь Дмитрович Братусь і професор Петро Дмитрович Фомін. Свого часу після закінчення клінічної ординатури Василь Дмитрович запропонував мені вступити до аспірантури медичного інституту ім. О.О. Богомоль-

ця. Після вступу до аспірантури науковим керівником дисертації було призначено професора Петра Дмитровича Фоміна, який став мені вчителем, порадиником, а в подальшому – консультантом моєї докторської дисертації.

Вчена рада Тернопільського медичного університету ім І.Я. Горбачевського обрала академіка П.Д. Фоміна почесним професором, а згодом – членом наглядової ради.

Особлива риса Петра Дмитровича – в умінні спілкуватися біля ліжка хворого чи в операційній з медичним персоналом, з колегами на науковому форумі чи студентами. Якось у нашому університеті за ініціатииви студентів-старшокурсників ми провели зустріч з академіком П.Д. Фоміним. День був перед вихідним. І звичайно, керуючись цим фактом, зустріч була запланована на 60 хвилин, а затягнулася на цілих чотири години. Студенти не хотіли покидати аудиторію й ставили дедалі більше й більше питань.

Останній приїзд Петра Дмитровича до ТНМУ відбувся як опонента докторської дисертації. Тоді Петро Дмитрович почував себе не цілком комфортно зі здо-

ров'ям. Інший професор у такій ситуації міг би просто відмовити в приїзді, відправивши рецензію до вченої спеціалізованої ради, а академік П.Д. Фомін, перемагаючи біль і не показуючи це нікому, приїхав і виступив як опонент наукового дисертаційного дослідження.

Важко писати ці слова про людину, яку знав 30 років, до якої завжди, будь-якої хвилини можна було зателефонувати, порадитися, як правильно вчинити в тій чи іншій ситуації. На телефонні дзвінки він відповідав завжди, навіть вночі з операційної. Тепер телефонний дзвінок мовчить. Учитель шов із життя, залишивши за собою велику школу хірургії та вдячних учнів.

Із сумом і скорботою професор С.Й. Запорожан, а також доцент В.М. Сидоренко, професор Є.М. Шепетько, професор П.В. Іванчов, професор М.М. Стець, доцент М.А. Повч, професор В.І. Нікішаєв, к.м.н. А.В. Смерека, доцент Ю.М. Фатула, доцент Б.М. Пацкань, доцент О.В. Заплавський, доцент О.Б. Біляков-Бельський.

Петро ФОМІН з батьками, бабусяю, дідусем, братом Віктором (1955 р.)

Бог щедро обдарував доцентку кафедри акушерства та гінекології №1 ТНМУ Лесю Романчук талантами: авторитетна лікарка, викладачка, відома письменниця, автор і виконавиця власних пісень... Медицина та літературна творчість – дві невід’ємні складові її життя. Леся Іванівна – авторка і співавторка 15 підручників з акушерства та гінекології для студентів вищих медичних навчальних закладів. Шанувальники ж художнього слова знають її як авторку серії популярних романів і низки поетичних збірок, що вирізняються емоційністю, ліризмом і глибиною переживань. Член Національної спілки письменників України Леся Романчук нагороджена орденом княгині Ольги III ступеня, вона – лауреат літературної премії імені Уласа Самчука, обласної премії імені Богдана Лепкого в номінації «Література», а ще – єдина на Тернопільщині отримала відзнаку «Золотий письменник України», якою нагороджують романістів, чиї твори вийшли накладом понад 100 тисяч примірників.

28 липня, коли в Україні святкуватимуть День Хрещення Київської Русі, у Лесі Романчук – ювілейний день народження. Напередодні цієї світлої днини й відбулася наша розмова. Попросила Лесю Іванівну розповісти про свою професійну й творчу діяльність, про життєві пріоритети, найцікавіші випадки з лікарської практики й літературні уподобання, поділитися спогадами про найдорожчих серцю людей та найпам’ятніші події.

«Я ПОБАЧИЛА СВІТ НА КОЛИМІ»

– Кажуть, особистість формується з дитинства. Які ваші найяскравіші дитячі спогади? Що згадується найчастіше?

– Моє дитинство минуло на особливій землі та в особливих умовах. Я побачила світ на Колимі – 400 кілометрів північніше від Магадана. Там відбували заслання після терміну ув’язнення батьки – Іван Романчук і Лідія Романчук-Ясень. Ми ділили неволю з нашими батьками – діти Колими, Воркути, Сибіру, Казахстану. Холод – і взимку, і влітку, продукти – сушені та морожені, нестача вітамінів. Діти часто хворіли. Я більше пам’ятаю себе в лікарняному боксі, ніж удома. Білі халати оточували з дитинства. Мабуть, так і почався шлях у медицину.

– Коли відчули, що медицина – ваше покликання?

– Система ГУЛАГу – людина-ненависницька та вбивча за своєю суттю. Єдиний, хто простояв їй, був лікар. Лише він міг урятувати, лише він міг звільнити з роботи хоч на короткий час, а робота на морозі -40 градусів вбивала швидко й надійно. Обираючи професію лікаря, ти апріорі стаєш на бік добра. А такий вибір важливий, це

навіть не вибір професії, а життєвого шляху.

«МЕДИЧНА ОСВІТА – НАЙВАЖЧА З УСІХ»

– Студентські роки – важливий період життя. Що особливо запам’яталося?

Леся РОМАНЧУК на Колимі (1962 р.)

– Навчання. Хто прийшов за знаннями – мусить вчитися. У ті часи це було складно – бракувало підручників, всі вони були російською мовою, викладання в інституті теж велося російською чи не на всіх кафедрах. Ми проводили вечори в читалках, писали конспекти лекцій, а як раділи, коли вдавалося знайти потрібну книгу!

На перших курсах конспектували твори Леніна та матеріали з’їздів комуністичної партії, скільки часу витрачали марно!

Складали іспити. Деякі особливо кумедні історії пам’ятаю й досі.

Іспит з фізіології, приймає професор Кованов. Питання «Провідна система серця». Відповідаю, щебечу як соловейко про той пучок Гіса та його праві-ліві ніжки, а він дивиться з-під лоба і питає: «Так чому ж кровь проникає из предсердия в желудочек?». Гадаю, та ніби зрозуміло пояснила, що не так? Пробую зайти з іншого боку: «Під час систоли передсер-

Доцентка Леся РОМАНЧУК:

дя скорочується, а шлуночок розслаблюється, і тому...». Професор: «Ха-ха-ха! Так чому ж кровь проникає из предсердия в желудочек?». Починаю знову, щось про тиск у передсерді й шлуночку – там нижчий, там вищий, от воно й проникає. Знову: «Ха-ха-ха! Так чому ж кровь проникає из предсердия в желудочек?». І так тричі. За четвертим разом чесно зізнаюся: «Не знаю!». Професор розціває: «Вот так бы сразу и сказала – не знаю!». Втрачати нічого, тепер вже я питаю: «Так чому ж кровь проникає из предсердия в желудочек?». Професорський перст спрямовується догори на знак оголошення істини: «Да потому, что между ними имеется отверстие!». Роки минули – не забувся жарт.

– Кажуть, у житті не буває випадкових зустрічей. Хто вплинув на вас, кого вважаєте своїм наставником – в житті, науці, літературі...

– Життя зводило мене з багатьма відомими людьми, було чимало невідповідних випадковостей. Але наставником? Наставником у професії вважаю доцентку Ольгу Гаврилівну Петраш – керівника нашої групи у субординатурі, вона вчила жор-

стко, вимогливо, але ця наука потім дуже згодилася у самостійній практиці. Пригадую, інколи було страшно робити щось уперше. Але Ольгіца (так ми її називали) стояла поруч, підстраховувала на випадок помилки, без кінця повторювала: «Роби сама, не бійся, от поїдеш

який сам красується своїм умінням, без кінця показує, а нічого не дає роботи учневі, це не навчання.

Є людина, яка докорінно змінила моє життя, – професор Іван Семенович Сміян. Він запросив мене на роботу в університет. Йому дякуватиму завжди. Без

Діти Колими: Леся РОМАНЧУК зі Славком МАЙОРОМ (1961 р.)

на роботу, привезуть тобі посеред ночі таку хвору, хто тобі допоможе? От і згадаєш Ольгу Гаврилівну». І скільки разів таке було! Поганий той наставник,

нього не було б тієї Лесі Романчук, яка є зараз.

У літературі ні наставника, ні людини, яка б допомогла, назвати не можу. Я не філолог, я лікар за освітою, тому літературні знайомства та тусовки – поза мною. Чомусь кожен, хто брався навчити доктора на літературний шлях, намагався щось у мені зламати – бо так не пишуть, так не модно, так не можна, треба отак. На щастя, вистачило сили піти власним шляхом. Він виявився успішним, і досі мої «наставники» не можуть збагнути, чому.

Я знаю чому. Медична освіта – найважча з усіх. Якщо ти зміг її успішно осягнути, тобі під силу будь-що. Медицина вигодує та дисциплінує розум і почуття. Дає величезний життєвий досвід. Якщо ж у школі тобі пощастило з учителем мови, ти маєш все необхідне, – пиши. Якщо робитимеш це чесно – читач зрозуміє.

Леся РОМАНЧУК – студентка-першокурсниця (фото з Дошки пошани інституту, 1973 р.)

Леся РОМАНЧУК на заняттях з латинської мови (1973 р.)

«ОБИРАЮЧИ ПРОФЕСІЮ ЛІКАРЯ, АПРІОРИ СТАЄШ НА БІК ДОБРА»

– Як виховуєте студентів?
– Щоденно та постійно. Часто отими історіями із життя й практики, які запам'ятовуються краще, ніж сторінки підручника, перевірено багато разів. Дуже важливі стосунки між хворим і лікарем, правові та етичні норми в різних медичних ситуаціях. Ми називаємо це деонтологією, вивчаємо відповідну дисципліну, але найкращий учитель – досвід і практика, а нашим студентам доведеться працювати у суспільстві, де ці питання стоять дуже гостро та загострювати-муться в міру переходу до страхової медицини. Маємо виховувати та готувати до цих реалій.

Учитель студенту для того, щоб надихати й запалювати свічку в кінці тунелю навчання. Він дає те, чого не прочитаєш у книжках, – свій акумульований за десятиліття праці досвід.

місяців боротьби, відвойовуємо в ускладненні кожен день, кожен тиждень, але зазвичай все закінчується першим криком немовлятка, і тоді всі біди й проблеми забуваються, залишається лише радість і торжество – ми це змогли, ми це зробили! «Біль болючий, та не пам'ятучий», – кажуть старі акушери.

– У медицині ви 40 років. Розкажіть про найцікавіші випадки з вашої лікарської практики.

– Найцікавіші випадки описані в романі «Софія». Всі лікарські історії там справжні. Адже життя чи не щодня приносить таке, чого найвигадливіший фантазер не вигідає.

Лягає в мою палату вагітна, 23 тижні, відходять навколоплідні води. Здавалося б, шансів жодних, відбудуться передчасні пологи, а дитинка в такому терміні має небагато шансів. Тому нама-

Якщо професія – радісна, то й настрої – добрий

Підволочиська – 40 хвилин, і ми в Тернополі». Пояснюю, що кровотеча може бути такою, що не доведуть її до лікарні, навіть до Підволочиська, не те що до Тернополя, і грудень надворі, сніг, замети. Не діє. Плаче. Нарешті в п'ятницю приїздить чоловік: «Доктор, випишіть мою жінку, вона мені вже всі печінки виїла, хоче додому. Бачите он машину? Через будь-який сніг їде!» Бачу. Шикарні «Жигулі» от-от розвалиться. По суті, позашляховик. «Чоловіче, бачите он ту каталку? Це та машина, якою вашу дружину відвезуть в операційну та привезуть звітти, інша їй не потрібна!» Прошу, переконую – нуль ефекту. Вдаюся до крайнощів (студентам категорично забороняю повторювати цей трюк): «Що ж, якщо надумали забирати жінку, то зразу додому не везіть. Спершу повезіть до сільського священника, хай висповідас і запричастить. І дорогою подивіться у Підволочиську телефони ритуальних служб, знадобляться». Чоловік у шоці: «Як, ви лікар, і таке говорите?» Так, я лікар. І кажу тобі, чоловіче, що матимеш два похорони в хаті, якщо забереш дружину.

Минає субота та неділя, в понеділок приходжу на обхід. Жінки в палаті немає. Поки я виймаю телефон і готуюся телефо-

нувати до Підволочиська, щоб негайно шукали та везли до нас, сусідки по палаті повідомляють, що чоловік виявився мудрим, і залишив дружину в лікарні, а тієї ж самої ночі в неї розпочалася кровотеча, і дуже сильна. За лічені хвилини хвора була в операційній, отією самою каталкою. Все закінчилося добре, але гемоглобін після операції становив 56 г/л. От і думаємо тепер про той «жигуль»-всюдихід, снігизамети й чому лікарі бувають такі вредні – не випишу й край! Для студентів: сенс перебування вагітної з передлежанням плаценти не в тому, що вона лежить, а в тому, що в лікарні допомога буде надана за лічені хвилини. А «жигулем» по снігах-заметах, самі розумієте...

– Які проблеми турбували й турбують лікаря Романчук?

– Медицина дедалі більше стає бізнесом. Зникає те, чого нас вчили наші вчителі, – медицина як мистецтво. Без мистецтва чудес не буває. Зцілення ж у багатьох випадках – часто чудо. Результат лікарського таланту, того особливого чуття, яке виникає з досвідом, але на базі ґрунтовного, глибокого та всебічного Знання. Без знань талант не допоможе.

Лікар не може й не повинен бути бідним. Острів Кос, де під-

старим платаном навчав своїх учнів Гіппократ, був не лише центром медицини, він був скарбницею, де зберігали свої скарби навіть Птоломеї. Той, хто виколує нам очі якоюсь «клятвою Гіппократа», яку нібито приймають лікарі, просто ніколи її не читав.

Лікар – це навіть не професія, це покликання. Його вміння й талант повинні високо оцінювати суспільство та хворі – в усіх вимірах, матеріальному та моральному. Але поганий той лікар, який починає бачити у недужому лише джерело прибутку. Там, де починається торгівля, зникає Божа десниця, яка керує рукою справжнього майстра. А без благословення Неба праця деяких «ескулапів» перетворюється на звичайне заробітчання, в якому немає місця зціленню та чуду.

«ПИСЬМЕННИК ПОВИНЕН ПИСАТИ. АБО НЕ ПИСАТИ»

– Життя постійно ставить нас перед вибором. В одному з ваших інтерв'ю ви сказали: «Я змінювала своє життя круто кілька разів. Кожного разу це був крок уперед, вгору».

Лєся РОМАНЧУК з чоловіком Тарасом КОКОВСЬКИМ на Дні книги у м. Бережани (2017 р.)

«Я ОБИРАЛА АКУШЕРСТВО. ЦЕ – РАДІСНИЙ ФАХ»

– Ваша лікарська спеціальність – гінекологія. Чому саме її обрали?

– Я обирала акушерство. Це – радісний фак. Дуже важкий та

гаємося продовжити її внутрішньоутробне перебування хоч на кілька днів, хоч на тиждень-другий, якщо пощастить. Головна проблема – щоб не приєдналася інфекція, тоді вже нічого не вдієш. Призначаю антибіотик. Пацієнтка в крик – не буду, вони шкідливі. Пояснюю, прошу, переконую. Лікуємося. Щодня – війна: згори тиск «Лєсю Іванівно, припиніть, хай народжує, дограється до сепсису», від вагітної: «Тая дохтурка мені знову ті вредні антибіотики назначає!». А малючок наш народився в 37 тижнів, цілком доношений та здоровий. Безводний період 96 днів. Пригадую, прибігла медсестра з дитячого: «Доктор, ви тут переплутали, мабуть, 96 годин?» Диво, так.

Ще випадок. У вагітної 32 тижні вагітності, центральне передлежання плаценти, кровотеча. Зупинили. Але в такій ситуації виписувати додому не можна, жінка має лежати до пологів, власне, до кесаревого розтину. Лежимо тиждень, другий. Потім жінка починає вередувати: «Випишіть мене додому, лежати я й удома могу. А ми живемо дуже близько – 20 кілометрів до Підволочиська, і що там від

Доцентка Лєся РОМАНЧУК зі студентами (2014 р.)

Ви крокували за Божою волею?

– Не треба боятися змін. Важко зробити тільки перший крок, далі дорога веде. Якщо вона благословенна згори. Маршрути та напрями обираємо самі, лиш варто добре затамити: «Не можна йти рівно кривою дорогою».

– У вашому письменницькому доробку сім збірок поезій, понад 30 прозових книг: «Не залишай...» (у 8-ми книгах), «Гравітація» (у 4-х книгах), «Чотири дороги назустріч» (у 9-ти книгах), «Місто карликів» (у 4-х книгах) та інші. Вони про кохання й зраду, про віру й надію. Коли та як література ввійшла у ваше життя?

– Я писала вірші ще в інституті, але не вважала це серйозним. Бо вірші пишуть особливі, талановиті люди, а я хто? Перші критики були суворими та непримиреними: «Лєсю, те, що ти пишеш – то лайно». Викинула. Моїх ранніх віршів не існує. Але не шкодую. Перша збірка віршів «Синьооке диво» вийшла 1995-го.

(Продовження на стор. 6)

Лєся РОМАНЧУК отримує відзнаку «Золотий письменник України» (2016 р.)

складний, незмірно відповідальний, але радісний. Іноді вагітність перетворюється на дев'ять

Лєся РОМАНЧУК з шанувальницями її письменницького таланту в київському «Арсеналі» (2019 р.)

ДОЦЕНТКА ЛЕСЯ РОМАНЧУК: «ОБИРАЮЧИ ПРОФЕСІЮ ЛІКАРЯ, АПРІОРИ СТАЄШ НА БІК ДОБРА»

(Закінчення. Поч. на стор. 6-7)

Роман «Софія» починався, як розповідь про життя молодої лікарки, яка поїхала за розподілом у райцентр, як і тисячі моїх студентів. Хотіла розповісти їм, що чекає лікаря зі свіжим дипломом на самостійному шляху. Виявилось, що це цікаво не лише лікарям. Роман — бестселер, вже 20 років читають і перечитують, наклад майже 150 тисяч, в Україні таке буває рідко.

— **Перша з восьми книг вашого роману «Не залишай» вийшла 2001 року та одразу полюбилася читачам. Чи є в образі героїні книги лікарки-гінекологині Софії ваші риси, епізоди з власного життя?**

— Мушу признатися, що такі Софія — це я. Така, якою б хотіла бути. В особистому житті героїні більше вигадки, ніж правди, але випадки з лікарської практики — не вигадані, хворі навіть упізнають себе.

— **Художньо-документальний роман про героїв Кенгірського повстання «Ліцери любові і надії» присвячений світлій пам'яті вашого батька Івана Романчука. Що відчували, пишучи про ті страшні часи?**

— Я мусила це зробити. Бо мав хтось нарешті створити це художнє полотно, зшите з окремих доль — реальних і страшних у цій дійсності. Багатьох ге-

Леся РОМАНЧУК на Тарасовій (Чернечій) горі у Каневі (2018 р.)

динку та знає вдову професора! Знайшли контакти з університетом, який вивчає наслідки репресій та злочини тоталітарного режиму. Майже замовили квитки — а тут карантин. Але щойно відкриваються кордони, полетимо. Бо зволікати не можна, якщо ниточку простягнули — треба її ловити.

До слова, людина з Відня ще й знавець місцевого українства — і багато знає про професора Івана Горбачевського!

— **Що стало поштовхом до написання творів на християнську тематику?**

Леся РОМАНЧУК на Майдані (2013 р.)

роїв знала особисто — ще до початку роботи, з іншими познайомилася вже в процесі. Ще встигла. Бо те покоління відлітає сірим шнуром у вирій. Їх уже немає. Але незримий зв'язок триває, я відчуваю, що цей Легіон безсмертних підтримує мене й просить: «Не забувай нас, пиши».

Дивні Господні діла. Часто відчуваєш цей Божий перст, який спрямовує, навіть коли вже опустив руки й не хочеш торкатися болючої теми знову — бо дуже важко це все пережити ще й ще раз. Але кілька місяців тому знайшла родичів одного зі своїх героїв — австрійця Герберта Кілліана — професора Кілліана! З'ясувалося, що людина з Відня — єдина, з якою мені вдалося налагодити контакт, мешкала колись просто у сусідньому бу-

майже 200. Але співаю кілька десятків. Улюблена — «Синьооке диво». Щоразу співаю інші, залежно від тематики зустрічі, людей, що зібралися в залі, настрою.

— **Поділіться секретами письменницької «кухні».**

— Які там секрети! Письменник повинен писати. Або не писати. Не люблю розмов про «творчі муки». Мучишся — дай собі з тим спокій. Читачеві мук не треба, йому потрібен якісний та легкий текст, яким дихаєш, як повітрям. Не вішай йому на шию камінно-го хреста, сам носи.

— **«ПОПРИ БІЛЬ І ВТРАТИ, ТРЕБА НЕ БОЯТИСЯ ШУКАТИ Й ЗНАХОДИТИ»**

— **Лікарська, викладацька, письменницька робота забирала багато життєвих сил. Що є джерелом вашої працездатності?**

— Квіти. Музика. Добрі люди. Подорожі. Посмішка Тараса. І магічне слово «ТРЕБА».

— **Найкращі ліки від поганого настрою?**

— Горнятко доброї кави, шоколадка. І посмішка Тараса.

— **Де любите проводити відпустку та вільний час?**

— Вільний час — там, де ростуть мої квіти, малина, помідорки з власноруч пророщеного насіння. Відпустку — в подорожах. Ми довго прожили за залізною завісою, тому намагаюся побачити якомога більше світу. Подорожі — це взагалі особлива та окрема тема.

— **Який ваш життєвий девіз або кредо?**

— Я не впаду. Є у мене такий вірш, дуже давній, десь з кінця 1980-тих.

*Я не впаду. Хоч зла недоля
часто веде мене по тонкому льоду
І підставляє ніжку, щоб
упасти.
Я послизнуся, та не упаду.*

*Вас не потішить зойк мого
падіння.
І сльози співчуття — то не
мені.*

*Я не впаду зі скелі на каміння
І рук не закаляю у багні.*

Леся РОМАНЧУК на фестивалі у Хмельницькому (2011 р.)

*З вершин, які судилось
підкорити,
Я оберу високу і круту.*

*Чим вища скеля, тим сильніший вітер.
Та будьте певні — я не упаду.*

— **У чому, на ваш погляд, секрет жіночого щастя й чи є універсальні рецепти?**

— Найцінніше в житті — родина. Слава не пригорне тебе увечері, гроші не поцілюють уранці,

Доцентка Леся РОМАНЧУК зі студентами біля ліжка хворої (2010 р.)

визнання не поїде з тобою в мандрівку та не сфотографує десь на тлі Колізею чи Нотр Дам. Попри біль і втрати, треба не боятися шукати й знаходити. Воно десь є, щастя. Шукайте його, навіть у холодильнику. А чому в холодильнику? Бо вже всюди шукали, ніде немає. А воно є. Ваше, для вас приготіване. Я ж знаю.

— **Які подарунки можуть вас розчутити?**

— Квіти. Але не в букеті, а у вазонку. Іграшки. У мене є іграшковий песик, якого подарувала колись, ще у Кременці, дівчинка на ім'я Іренка. І написала: «Я маленький, не гарчу, та вам я щастя принесу». Вже давно дівчинка Іренка працює лікарем у Португалії, вирости її діти, а песиком, якого я вожу за собою всюди, досі грається моя онука Яринка.

— **Чого ви не любите?**

— Коли людина робить те, в що не вірить і чого не вміє. Коли вона довго та вперто продовжує це робити.

— **Як би ви продовжили фразу: «Життя — це...».**

— Це життя.

— **Насамкінець традиційне запитання — про плани на майбутнє. Над чим працюєте нині?**

— Закінчую роман «Благословен, хто йде». Дуже довго збирала історичний матеріал, і збираю досі, часто зведення кількох історичних джерел дає приголомшливий результат, на рівні історичних відкриттів. Дивно для гінеколога, чи не так? Але лікар так навчений — копа-

ти якомога глибше, думати, зв'язати, шукати ланки, яких бракує.

Раннє християнство — наче й добре, але дуже недостатньо вивчена тема. Природа художнього твору — одухотворення героїв, щоб читач бачив живих людей, а не схематичні постаті, до яких звик. Це важко — тримати героїв у рамках історичного контексту, яким є Святе Пись-

мо, й водночас проживати їхнє життя в тих історичних реаліях, які дуже далеко від нас. А якщо твої герої — апостоли й святі, то зважуй кожен крок.

Книга — як дисертація з богослів'я. В переліку літератури близько 400 наукових джерел і майже 100 художніх.

Леся РОМАНЧУК з донькою — журналісткою Наталією КОЛТУН і зятем — заслуженим артистом України Сергієм АНДРУШКОМ на церемонії відкриття іменної зірки на Алеї зірок у Тернополі (2013 р.)

Одним з героїв буде князь Володимир і хрещення Русі-України. Бо недаремно ж мене народили цього дня! Був якийсь особливий Божий задум.

— **Кажуть, найщиріші побажання — самому собі. Що хотіли б для себе попросити у Бога?**

— Не так попросити, як подякувати. Дякую Тобі, Господи, за всі дарунки, і хай не оскудіє доля Твоя.

— **Дякую за цікаву розмову.**

Лідія ХМІЛЯР

20 липня відзначила ювілейний день народження ветеран ТНМУ Олександр Михайлівна КОЛЕСНИКОВА

Вельмишановна
Олександро Михайлівно!
Сердечно вітаємо Вас з ювілейним днем народження!

Після закінчення Харківського бібліотечного інституту, чотирьох років практичної роботи у стінах ТНМУ імені І.Я. Горбачевського Ви успішно пройшли 26-літній трудовий шлях бібліотекарки, старшої бібліотекарки, завідувачки відділу одного з найважливіших підрозділів нашого навчального закладу – бібліотеки.

Ректорат, профком і весь колектив університету глибоко поважають і щиро шанують Вас за багаторічну невтомну працю,

високий професіоналізм, сумлінне виконання своїх службових і громадських обов'язків.

Ваша професійна й громадська діяльність відзначена медаллю «Ветеран праці», подяками ректора інституту.

Ваші порядність, працелюбність, інтелігентність, уважне ставлення до людей, прагнення робити добро заслуговують найвищої оцінки та є прикладом для наслідування молодими працівниками.

Бажаємо Вам, вельмишановна Олександро Михайлівно, доброго здоров'я, невичерпного життєвого оптимізму, людського тепла, душевного спокою, добробуту, родинного благополуччя й затишку, щасливого довголіття.

Нехай здоров'я, радість і достаток
Сипляться, немов вишневий цвіт,
Хай малює доля з буднів свято

І дарує Вам багато літ!

Ректорат і профком ТНМУ імені І.Я. Горбачевського

24 липня виповнилося 50 років доцентів кафедри гістології та ембріології ТНМУ Андрію Васильовичу ДОВБУШУ

Вельмишановний
Андрію Васильовичу!
Сердечно вітаємо Вас з 50-літтям!

Після закінчення біологічного факультету Тернопільського педагогічного інституту, п'ять років роботи за фахом у стінах ТНМУ імені І.Я. Горбачевського Ви успішно пройшли майже 22-літній трудовий шлях асистента, асистента, старшого викладача, а останні 13 років – доцента кафедри гістології та ембріології. За виробничою необхідністю впродовж двох років Ви виконували обов'язки заступника декана факультету іноземних студентів.

Ректорат, профком і весь колектив університету глибоко поважають і щиро шанують Вас як відомого науковця, досвідченого педагога та вихователя студентської молоді за багаторічну невтомну працю, високий професіоналізм, сумлінне виконання

своїх службових і громадських обов'язків.

Активною була Ваша громадська діяльність, зокрема як куратора студентських груп, керівника студентського наукового гуртка, відповідального за навчання з іноземними студентами на кафедрі.

Ваша професійна та громадська діяльність відзначені грамотами

ми й подяками ректора університету.

Ваші порядність, працелюбність, інтелігентність, уважне ставлення до людей, прагнення робити добро заслуговують найвищої оцінки та є прикладом для наслідування новими поколіннями студентів, молодих лікарів, науковців і викладачів.

Бажаємо Вам, вельмишановний Андрію Васильовичу, міцного здоров'я, невичерпного творчого натхнення, нових успіхів у Вашій благородній діяльності, добробуту, людського тепла, душевного спокою, родинного благополуччя й затишку, довгих років радісного та щасливого життя.

Хай сміється доля, мов калина в лузі,
У родиннім колі, серед вірних друзів.

Хай крокують поруч вірність і кохання,

Хай здійсняться мрії та усі бажання!

Ректорат і профком ТНМУ імені І.Я. Горбачевського

27 липня виповнилося 80 років ветеранові ТНМУ, майстру спорту СРСР Володимирі Яковичу ПАКУЛІНУ

Вельмишановний
Володимире Яковичу!
Сердечно вітаємо Вас з 80-літтям!

Після служби в армії та закінчення Київського інституту фізкультури, трьох років роботи за фахом у стінах Тернопільського державного медичного інституту Ви успішно пройшли 34-літній трудовий шлях: спочатку асистента, а через півтори роки – старшого викладача кафедри фізичного виховання та спортивної медицини.

Ректорат, профком і весь колектив університету глибоко поважають і щиро шанують Вас як науковця, висококваліфікованого педагога та вихователя студентської молоді за багаторічну невтомну працю, високий професіоналізм, сумлінне виконання своїх службових і громадських обов'язків.

Активною була Ваша громадська діяльність, зокрема як багаторічного завуча кафедри, куратора студентських груп, одного з кращих керівників студентських сільськогосподарських загонів, голови спортивно-масової комісії

профкому працівників інституту, заступника голови спортклубу інституту, голови обласної федерації лижного спорту, голови обласної колегії суддів з лижного спорту, багаторазового головного судді Всеукраїнських змагань з лижного спорту.

Особливо цінуємо Вашу спортивну й тренерську майстерність як майстра спорту СРСР з лижного спорту, керівника спортивних секцій з лижного спорту та легкої атлетики. Саме під Вашим керівництвом команди інституту ставали багаторазовими чемпіонами й призерами зимових спартакіад і першості з лижних гонок серед медичних навчальних закладів

України, а також міських та обласних змагань.

Ваша професійна й громадська діяльність відзначена медаллю «Ветеран праці», грамотами спортивних товариств, правління колгоспів і керівників районів за зразкову організацію роботи студентських загонів на осінніх польових роботах, подяками ректора інституту.

Ваші порядність, працелюбність, інтелігентність, уважне ставлення до людей, прагнення робити добро заслуговують найвищої оцінки та є прикладом для наслідування новими поколіннями студентів, молодих лікарів, науковців і викладачів.

Бажаємо Вам, вельмишановний Володимире Яковичу, доброго здоров'я, невичерпного життєвого оптимізму, людського тепла, душевного спокою, добробуту, родинного благополуччя й затишку, активного та щасливого довголіття.

Нехай добром наповнюється хата,

Достатком, щирістю і сонячним теплом,

Хай буде вірних друзів в ній багато,

Прихильна доля огорта крилом!

Ректорат і профком ТНМУ імені І.Я. Горбачевського

24 липня виповнилося 50 років асистентів кафедри хірургії №1 з урологією, малоінвазивною хірургією та нейрохірургією імені професора Л.Я. Ковальчука ТНМУ, кандидату медичних наук Олега Григоровичу НЕЦЮКУ

Вельмишановний
Олегу Григоровичу!
Сердечно вітаємо Вас з 50-літтям!

У стінах медуніверситету Ви здобули вищу медичну освіту, а після закінчення інтернатури успішно пройшли понад 20-літній трудовий шлях: спочатку старшого лаборанта кафедри нормальної фізіології, старшого лаборанта міжкафедральної науково-клінічної лабораторії, згодом – асистента кафедри ендоскопії з малоінвазивною хірургією ФПО, кафедри загальної та малоінвазивної хірургії, а останні чотири роки – асистента кафедри хірургії №1 з урологією, малоінвазивною хірургією та нейрохірургією імені професора Л.Я. Ковальчука.

Ректорат, профком і весь колектив університету глибоко поважають і щиро шанують Вас як одного з талановитих випускників третього покоління, науковця, клініциста-ендоскопіста, досвідченого педагога та вихователя студентської молоді за багаторічну невтомну працю, високий професіоналізм, сумлінне виконання своїх службових і громадських обов'язків.

Активною є Ваша громадська діяльність, зокрема як керівника студентського наукового гуртка, матеріально відповідального кафедри.

Ваші працелюбність, наполегливість у досягненні мети, уважне ставлення до людей, прагнення робити добро заслуговують найвищої оцінки та є прикладом для наслідування новими поколіннями студентів, молодих лікарів, науковців і викладачів.

Бажаємо Вам, вельмишановний Олегу Григоровичу, міцного здоров'я, невичерпного творчого

натхнення, нових успіхів у Вашій благородній діяльності, добробуту, людського тепла, душевного спокою, родинного благополуччя й затишку, довгих років радісного та щасливого життя.

Хай злагода буде, хай буде любов,

Хай тисячу раз повторяться знов

Хороші, святкові і пам'ятні дні,

Хай сонце всміхається Вам у житті!

Ректорат і профком ТНМУ імені І.Я. Горбачевського

5 серпня виповнюється 60 років начальникові відділу програмного та апаратного забезпечення ТНМУ Миколі Петровичу ПРОКОПІВУ

Вельмишановний
Миколо Петровичу!
Сердечно вітаємо Вас з 60-літтям!

Після закінчення Львівського політехнічного інституту, 10 років роботи на виробництві за фахом у стінах ТНМУ імені І.Я. Горбачевського Ви успішно пройшли понад 20-літній трудовий шлях: спочатку керівника групи з ремонту обладнання та медичної апаратури, згодом – помічника проректора з АГР, помічника проректора з наукової роботи з інноваційних та комп'ютерних технологій, тепер – начальника відділу програмного та апаратного забезпечення.

Ректорат, профком і весь колектив університету глибоко поважають і щиро шанують Вас за багаторічну невтомну працю, високий професіоналізм, організаторський талант, вміння працювати з людьми, сумлінне виконання своїх службових і громадських обов'язків.

Ваша професійна та громадська діяльність відзначені Почесною грамотою й подякою Міністерства охорони здоров'я України, грамотами та подяками ректора університету.

Ваші порядність, працелюбність, прагнення робити добро заслуговують найвищої оцінки та є прикладом для наслідування молодими працівниками.

Бажаємо Вам, вельмишановний Миколо Петровичу, міцного здоров'я, невичерпної енергії, нових успіхів у Вашій благородній діяльності, добробуту, людського тепла, душевного спокою, родинного благополуччя й затишку, довгих років радісного та щасливого життя.

Хай стелиться життя розмаєм і хилить щастя повен цвіт,

Ми від душі бажаєм

Здоров'я міцного і многа літ!

Ректорат і профком ТНМУ імені І.Я. Горбачевського

ІРИНА ДЕМАХ: «У МЕДИЦИНІ НЕМАЄ НЕЦІКАВИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ»

Успішно склавши екзаменаційну сесію, Ірина Демах перейшла на 5 курс медичного факультету. Про те, чому обрала лікарський фах, про навчання, участь у просвітницьких акціях і волонтерських проєктах, про відпочинок на дозвіллі та де збирається побувати влітку Ірина розповіла в інтерв'ю «Медичній академії».

— Звідки бере початок Ваше захоплення медициною?

— У школі моїми улюбленими були уроки хімії та біології. Особливо — біології. Вона мене цікавила змалку. Може, тому що хотіла бути подібною на маму. Моя мама — вчителька біології в школі селища міського типу Золотий Потік Буцацького району. В дитинстві я любила разом з нею розглядати різні рослини, досліджувати їх будову, багато читала про природу й тварин, про людський організм. Цікавилася, завдяки яким механізмам організм функціонує як єдине ціле, як працює мозок, серце, інші органи? Хотілося все це знати, тож до кожного уроку з біології готувалася з натхненням, шукала додаткову інформацію, якої не було в підручниках.

— Школу закінчили з медаллю?

— Ні, не вважала це надто важливим чинником, який може щось змінити в моєму житті. Головне — якісні знання. Навчалася старанно й мала гарні оцінки з усіх шкільних дисциплін, але природничі науки були мені найбільше до душі. І в медицині без них — ніяк, а я змалечку хотіла стати лікарем. Це — особлива професія, дуже людяна. Пригадую свої дитячі враження: заболіло горло, але лікар прийшов, оглянув, лагідно поспілкувався, сказав, які ліки пити й ось я вже здорова. Дивувалася й мріяла, коли

виросли, теж допомагати людям, дарувати їм радість одужання.

— Але медиків у вашій родині не було?

— Я буду першою. Моя молодша сестра теж обрала лікарський фах. Марія закінчила Івано-Франківський базовий медичний коледж і 2017 року вступила до ТНМУ. Тож тепер у нашій родині двоє студентів-медиків. Коли приїжджаємо додому, багато розповідаємо про навчання. Слухаючи наші розмови, пересипані медичними термінами, тато (в нього вища технічна освіта) жартує, що ми спілкуємося невідомою йому мовою та просить перейти на українську.

— Після закінчення школи до яких вишів подавали документи?

— До медуніверситетів у Тернополі, Івано-Франківську та Львові. Була щаслива побачити своє прізвище у списках рекомендованих для навчання. Порадившись з батьками, віддала перевагу ТНМУ ім. І.Я. Горбачевського, який займає провідні позиції в консолідованому рейтингу вищих навчальних закладів України. Так 2016 року розпочалося моє студентське життя.

— Яку медичну спеціальність хотіли б отримати в майбутньому?

— Дуже цікавить хірургія. Здобувши вищу медичну освіту, можливо, оберу хірургічну спеціальність. Але й інші теж подобаються. В медицині немає нецікавих спеціальностей, кожна цікава по-своєму, в кожній є свої переваги. Торішнього листопада, долучившись до проєкту платформа UAmед, пройшла виробничу практику у відділенні хірургії в клінічному шпиталі польського міста Жешув. Сподобалося, як обладнані операційні, як використовують тут новітні сучасні технології. Буде можливість — залюбки поїду знову. UAmед зорганізовує також практично орієнтовані школи для студентів-медиків. І це теж чудова можливість відшліфувати практичні навички,

поспілкуватися з досвідченими фахівцями. Я вже побувала на заняттях у школах онкології та судинної хірургії, що відбулися в Києві на базі Інституту хірургії Ростислава Валіхновського. Після занять у суботу та неділю поверталася, щоб у понеділок бути на лекціях.

— В яких громадських проєктах берете участь?

— Очолювала в Тернополі локальне представництво Всеукраїнської асоціації студентів-медиків. Це — громадська організація, яка об'єднує майбутніх лікарів усієї країни та дає можливість брати участь у міжнародних клінічних і наукових обмінах студентів-медиків та лікарів-інтернів, проходити виробничу практику в кращих закордонних клініках, втілювати свої ідеї та проєкти в галузі медичної освіти, охорони здоров'я й захисту прав людини. На 1 курсі прочитала про основні напрямки роботи цієї громадської структури в Інтернеті та зацікавилася. Вдвох з однокурсницею Юлією Валігурою подали заяви для отримання офіційного членства. Перед тим була поїздка в Ужгород, на з'їзд локальних представників ГО «Всеукраїнська асоціація студентів-медиків».

Місцем зустрічі став медичний факультет УжНУ. Учасники форуму презентували різні перспективні проєкти, обговорювали шляхи їх реалізації. Повернулася, сповнена вражень. На 2 курсі мене обрали головою локального представництва цієї громадської організації. Вона, до слова, має свої представництва у всіх вищих медичних навчальних закладах України. Нині локальне представництво у фінансовому місті очолює Юлія Валігура.

Курси з медичної жестової мови — це один цікавий проєкт, що відбувся за підтримки ректора та студентського парламенту ТНМУ. Його мета — підвищення кваліфікації медичних, соціальних працівників і волонтерів, які працюють з

глухими та слаббачущими особами. Ми вивчали базові жести, щоб вміти комунікувати з пацієнтами з вадами слуху, які теж звертаються за медичною допомогою. Вчителька Тереховлянського навчально-реабілітаційного центру Неоніла Яценко, яка вела заняття, розповідала: часто нечуючі діти просять сурдоперекладача піти з ними до лікаря, щоб пояснити що їх турбує. Проєкт мав успіх. На заняття приходили майбутні медики, а також студенти ТНЕУ, які хотіли більше дізнатися про жестову мову.

— Чи важко її вивчити?

— Так само, як і будь-яку іноземну мову. На курсах я вивчила її на базовому рівні, достатньому, щоб порозумітися з нечуючою людиною, якій потрібна допомога.

— Ви також були одним з організаторів перших змагань з шахів на Кубок ректора ТНМУ.

— Так, це теж цікавий захід. Багато студентів-медиків люблять і вміють грати в шахи, бо це не лише спорт, а й цікава наука та мистецтво. Шаховий ж турнір ще більше сприяв би їх популяризації. Подумала: чому б не організувати? Звернулася за порадою до керівника центру виховної роботи та культурного розвитку Марти Руденко. Марта Ігорівна ініціативу схвалила. Захід відбувся за швейцарськими правилами: дев'ять турів, кожен тривалістю майже десять хвилин. Серед учасників було багато українських і ще більше іноземних студентів. Приємно, що відтоді ці змагання в нашому університеті стали традиційними.

— Літо — пора відпочинку. Як використовуєте цей час?

— Найкраще відпочивається в тиші та спокої. Люблю наші з мамою прогулянки в парку чи мандрівки до лісу. На моїй улюбленій лівоній галявині росте багато беріз, вони наче випромінюють світло. В Тернополі повертаюся до них подумки напередодні іспиту, щоб вга-

увати хвилювання. Як бальзам на душу... А ще мені подобається фотографувати, тож коли йду на прогулянку, певна річ, беру фотоапарат. Моє захоплення — художня фотографія. Улюблена тема — пейзажі, архітектура. Коли роблю портретні світлинами, прошу сестру побути моделлю. Набутий досвід приготував під час роботи над випуском університетського студентського журналу «Unitime»: я була фотографом.

Люблю читати книги, особливо детективи. Загадки, які розв'язують у детективах, і медичні загадки, на мою думку, мають багато спільного. Адаже лікарі, борючись з хворобою, теж шукають її першопричину та оптимальний спосіб лікування.

— Ваші життєві правила?

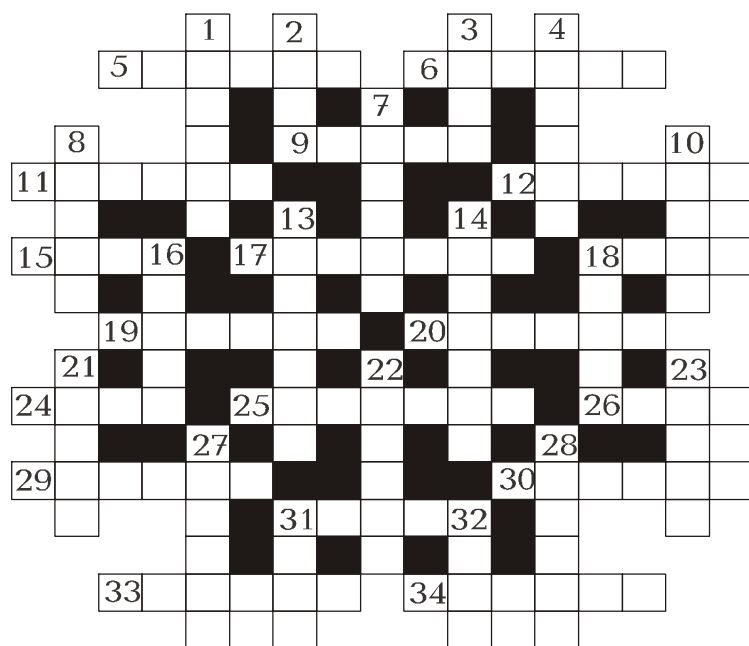
— Дитиною прочитала: «Стався до людей так, як ти хочеш, щоб ставилися до тебе». Золоті слова. Взяти собі за правило бути привітною, доброзичливою, не коїти зла та не платити злом за зло, бо воно повернеться сторицею. Ми люди й повинні допомагати одне одному, підтримувати тих, хто у скруті. Тому дуже важливою для мене є участь у волонтерському русі. В ТНМУ він потужний. Серед улюблених — проєкт «Миколай про тебе не забуде». Приміром, торік студенти-медики зібрали кошти та придбали подарунки онкохворим дітям, які перебувають на лікуванні у гематологічному відділенні Тернопільської міської дитячої лікарні. Влаштували також свято для підопічних геріатричного пансіонату у селі Петричів, що поблизу Тернополя. Люди поважного віку були нам дуже раді, дякували за привезені смаколики, за цікаве спілкування. Такі зустрічі надихають на нові добрі справи.

— Ваші плани на літо?

— Коли закінчиться карантин, хотіла б поїхати до Львова. Давно збираюся відвідати це місто. В Ужгороді, Чернівцях, Києві, у сусідній Польщі вже побувала, а у Львові — ні. Друзі навіть жартують з цього приводу. А ще з нетерпінням чекаю виробничої практики, щоб поглибити та розширити отримані знання.

Лідія ХМІЛЯР

КРОСВОРД

Горизонталь: 5. Западина на вершині вулкана. 6. Людина, яка має глибокі різносторонні знання. 9. Згусток крові в кровеносних судинах. 11. Загальна назва захисних твердих зовнішніх скелетних утворень тварин. 12. У давньогрецькій міфології — бог виноробства. 15. Позитивний полюс джерела електричного струму. 17. Мислитель, що розробляє світоглядні питання. 18. Невелика печера із склепінчастою стелею. 19. Початок шахової партії, в якій жертвують фігурою, щоб дістати активну позицію. 20. Виконавець музичного твору або його окремої партії. 24. Французький композитор Жорж... 25. Пункт зупинки сухопутного транспорту. 26. Запалення слизової оболонки вуха. 29. Зображення людей або тварин, вмальовані в пейзаж. 30. Хімічний елемент, блискучий тугоплавкий метал. 31. Основний тон акорду. 33. Англійський письменник ... Луїс Стівенсон. 34. Учасник кориди.

Вертикаль: 1. Декоративна багаторічна рослина родини амарилісових. 2. Міжнародне позначення Заходу. 3. Листяне дерево. 4. У балеті — помірний сольний або дуєтний танець. 7. Учений ступінь. 8. Декоративний живописний або скульптурний твір для оздоблення стіни. 10. Льотчик. 13. Емаль для накладання узору на фарфор. 14. Співачка ...Крушельницька. 16. Сорт дрібних цукерок. 18. Висловлена у стилій формі ідея, політична вимога, заклик. 21. Спеціально розроблений режим харчування. 22. Місто в Івано-Франківській області на річці Прут. 23. Кількість примірників друкованого видання. 27. Поширений в Африці великий птах, що поїдає трупи тварин. 28. Двомісний велосипед. 31. Портове місто. 32. Розмінна монета Ізраїлю.

Вічна пам'ять

10.09.1939–25.06.2020
Ректорат, профком, працівники та студенти ТНМУ імені І.Я. Горбачевського глибоко сумують з приводу смерті почесного професора ТНМУ, завідувача кафедри хірургії Національного медичного університету ім. О.О. Богомольця, академіка НАН і НАМН України

Петра Дмитровича
ФОМІНА
та висловлюють щирі
співчуття рідним і близьким покійного.

Відповіді на сканворд, вміщений у № 10, 2020 р.

1. Дифенбахія 2. Покрова. 3. Базаліола. 4. Хутро. 5. Ре. 6. Затор. 7. Нянька. 8. За. 9. Ліон. 10. Яз. 11. Хна. 12. Ірод. 13. Огниво. 14. НЗ. 15. Міль. 16. Хлист. 17. Доберман. 18. Варіант. 19. Арик. 20. ДДТ. 21. Осад. 22. Кротон. 23. Акр. 24. Колус. 25. Кок. 26. Клопіт. 27. НЛО. 28. Тот. 29. Елерон. 30. Прясло. 31. Мінус. 32. По. 33. Урок. 34. Ассортимент. 35. Стік. 36. «Ох». 37. Пальма. 38. Лом. 39. Опал. 40. Льон. 41. Ом. 42. Нурт. 43. Клівія. 44. В'юн. 45. Мавр. 46. Еркер. 47. Алелі. 48. Ів. 49. Ют. 50. Аз. 51. Ера. 52. АН. 53. Аза. 54. Зоя. 55. Фуксія. 56. Рея. 57. Оз. 58. Ле.

МУДРОСЛІВ'Я

Доки здоров'я служить, то людина не тужить.

Бережи та шануй честь змолу, а здоров'я — під старість.

Весела думка — половина здоров'я.

Глянь на вид і про здоров'я не питай.

Здоров'я більше варте, ніж багатство.

Той здоров'я не цінить, хто хворим не був.